

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/83/2016
Identifikačné číslo spisu: 6110011036
Dátum vydania rozhodnutia: 20.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6110011036.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí konanom 20. decembra 2016 v Bratislave, v trestnej veci obvineného T. Y. a spol. pre obzvlášť závažný zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. d/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného C. Y. (I., alias Y. C.) podanom prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. apríla 2015, sp. zn. 2 To 109/2014, podľa § 381 Tr. por., takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného C. Y. (I., alias Y. C.) sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 13. septembra 2013, sp. zn. 1 T 96/2010, okrem iných bol aj obvinený C. Y. (prezivaný I., alias Y. C.) uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. d/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v úmysle získať finančnú výhodu, na území Slovenskej republiky pôsobia vzájomne voľne kooperujúce organizované skupiny prevádzachov (medzi ktorých patrí skupina obvinených T. Y. a spol.) s presne určenou del'bou práce určenými úlohami jednotlivých členov, ktoré v súčinnosti so skupinami v zahraničí organizovali pre osoby najmä z Indie, Bangladéša, Srí Lanky, Pakistanu a iných národností, ich nedovolené prekročenie územia Slovenskej republiky z Ukrajiny a Maďarskej republiky, následne ich nechávali zadržať polícií Slovenskej republiky ako žiadateľov o azyl, alebo ukrývali na rôznych miestach v tzv. skladoch, tu utečencov oslovovali jednotliví členovia skupín tzv. kontraktori, ovládajúci jazyk príslušnej komunity, ktorí dohodli s migrantom za prevoz do cieľovej krajiny sumu v priemere od 600 do 1 400 USD, následne hlavný predstaviteľ skupiny organizoval prevoz migrantov motorovými vozidlami s vodičmi slovenskej národnosti alebo prostriedkami hromadnej dopravy z územia Slovenskej republiky do cieľových krajín, najmä do Talianska, Anglicka, Nemecka, následne na mená vopred určených členov skupiny prichádzali platby za vykonaný prevoz cez bankové inštitúcie (VÚB, Tatra Banka, Slovenská

pošta) prostredníctvom bankovej služby Western Union, kde následne boli peniaze rozdeľované jednotlivým členom, ktorí sa na realizácii prevozu zúčastňovali, pričom voľná kooperácia spočívala v poskytovaní služieb vlastného kontraktora druhej skupine, v posunutí migrantov inej skupine za určitý poplatok ako aj poskytnutie voľných miest vo vlastnom sklade druhej skupine a poskytovanie vodičov v prípadoch, keď druhá skupina nemala vodiča k dispozícii, takým spôsobom

obžalovaní 1/ T. Y., 2/ G. V. Y., 3/ I. M., 4/ C. Y., 5/ N. R., 13/ H. G., 6/ U. G., 7/ I. G., 8/ K. G., 9/ G. X. a 11/ Y. G.

v bode 1./

- od začiatku mesiaca január roku 2007 do 10.3.2009 T. Y., ako hlavný predstaviteľ a organizátor, zorganizoval skupinu s presne určenou deľbou práce a určenými úlohami jednotlivých členov, kde on sám pre prevoz migrantov zabezpečoval vodičov doposiaľ nezistenej totožnosti, G. V. Y. plnil v skupine úlohu najvyššieho kontraktora, sám kontaktoval v slovenských utečeneckých táborech migrantov, zabezpečoval styk menších kontraktorov s T. Y., tlmočil požiadavky T. Y. voči kontraktorom iných skupín, alebo mal v jednotlivých táborech svojich poverených kontraktorov ako I. M., tento zároveň zabezpečoval aj priame spojenie s osobou Q. z Ukrajiny, s ktorým spoluorganizoval prepravu migrantov z Ukrajiny na Slovensko, C. Y. a G. I., ktorí zároveň vykonávali aj obslužné činnosti v skladoch, kde boli migranti ukrývaní, H. G., ktorý pracoval pre túto skupinu od mesiaca január 2008 do mesiaca máj 2008, Q. O. kontraktora pre migrantov bangladéšskej národnosti (dočasné odloženie vznesenia obvinenia podľa § 205 Tr. por.), R. N. - kontraktora pre utečencov pakistanskej národnosti, zabezpečujúci prepravu migrantov z Rumunska a Maďarska, zároveň mal úkryt pre utečencov na ul. Modranskej č. X v Trnave, kde obslužnú činnosť pre migrantov zároveň kontraktorov, vykonávali G. U., G. K., G. X. a G. Y., R. N. zároveň sám zabezpečoval aj prevozy migrantov za účasti M. D. ako vodiča, ktorý zabezpečoval priamo prepravu migrantov do cieľovej krajiny - Taliansko, pričom za sledované obdobie uvedená skupina organizovala prevedenie minimálne 181 migrantov štátnej príslušnosti Bangladéša, Indie, Pakistanu, a to buď z utečeneckých táborov Opatovská Nová Ves, Rohovce, Gabčíkovo, alebo priamo po trasách Ukrajina - Slovenská republika, Ukrajina - Maďarská republika - Slovenská republika, resp. Ukrajina - Rumunská republika - Maďarská republika - Slovenská republika do cieľových krajín Talianska, Anglicka, Nemecka za sumu od 600 do 1 400 USD za osobu, teda sumu 108 600 USD, čo je 79 447 Eur (pri priemernom kurze 1 USD = 24,713 Sk a konverznom kurze 1 Eur = 33,781 Sk), kde konkrétne:

obžalovaný 4/ C. Y. v bode 16/ - I. M. a I. G. v období od 9. januára 2007 zorganizovali skupinu s presne určenou deľbou práce a úlohami jednotlivých členov, ktorá zabezpečuje prechody migrantov prevažne z Rumunska a Maďarska na územie Slovenska v súčinnosti so skupinami pôsobiacimi na územiach uvedených štátov, pričom I. M. ako hlavný organizátor (pracujúci v skupine do 15. novembra 2008) a N. Z. sa osobne kontaktovali s migrantami už na území Maďarska, následne cestou zatiaľ nestotožnenej osoby, taxíkmi, zabezpečovali prevoz migrantov na územie Slovenskej republiky, kde ich do 15. novembra 2008 ukrývali v sklade na Dolných Honoch blízko bytovky zvannej „C.“, kde obslužné práce ako zabezpečenie stravy, doprovod k vozidlám vykonával C. Y., ktorý po vzatí do väzby I. M., začal pracovať pre skupinu okolo T. Y., a hlavnú úlohu v skupine prevzal I. G., ktorý získal do skupiny R. Z. I., ktorý zabezpečoval úkryt prichádzajúcich migrantov na nestotožnenom mieste v Dunajskej Strede a Gabčíkove, tu ako aj v utečeneckých táborech nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, migrantov oslovovali kontraktari H. G. a Q. O. (dočasne odložené vznesenie obvinenia podľa § 205 Tr. por.), títo dohodli sumu za ich prevoz do cieľových krajín Európskej únie, najmä Talianska, následne I. G. a R. Z. I. zabezpečil prevoz najmenej 100 migrantov mimo územia Slovenskej republiky, motorovými vozidlami s vodičmi neznámej totožnosti, za čo zinkasovali sumu najmenej 60 000 USD, v prepočte suma 40 930 Eur.

Za to bol C. Y. (I., alias Y. C.) odsúdený podľa § 355 ods. 4, § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8, § 46 Tr. zák. na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 65 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. bol mu uložený trest vyhostenia na 10 rokov.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 30. apríla 2015, sp. zn. 2 To 109/2014, podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie aj obvinenému 4/ C. Y..

Uznesenie krajského súdu napadol 27. októbra 2015 dovolaním z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/, písm. i/ Tr. por. obvinený C. Y. prostredníctvom obhajcu JUDr. Vladimíra Várinského. Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por. sú naplnené tým, že prvostupňový a druhostupňový súd nerešpektovali právo na spravodlivý súdny proces a súdnu ochranu tak, ako to vyžadujú všeobecne záväzné právne predpisy a elementárne procesné princípy, na ktoré poukázal. Zásadným spôsobom tieto súdy porušili jeho právo na obhajobu, keď vykonané dôkazy vyhodnotili extrémne chybné, nesprávne, jednostranne a len v jeho neprospech. Skutkové závery opreli jedine o výpoveď obžalovaného N. Y. a svedka Q. O., resp. o výstupy z informačno-technických prostriedkov bez toho, aby sa akokoľvek vysporiadali s jeho obhajobou, s mnohými vážnymi pochybnosťami o hodnovernosti výpovedí týchto osôb, nezrovnalosťami, neúplnosťami a nejasnosťami obsiahnutými v ich výpovediach a s mnohými jeho námietkami, týkajúcimi sa hodnotenia jednotlivých dôkazov. Zároveň pri hodnotení dôkazov sa nijakým spôsobom nezaoberali s mnohými ďalšími jednoznačne v jeho prospech svedčiacimi dôkazmi a okolnosťami tohto prípadu (najmä výpoveďami T. Y., G. V. Y., I. M., I. G., H. G., N. R., K. G., X. G., U. G., Y. G., I. M., I. G., N. Z. a inými). V napadnutých rozhodnutiach sa súdy nevysporiadali s do úvahy prichádzajúcim alternatívnym priebehom skutkového deja, spočívajúcim v organizovaní, riadení a páchaní predmetnej trestnej činnosti práve obžalovaným N. Y. v kooperácii s inými spoluobžalovanými, prípadne ďalšími neznámymi osobami. Porušenie práva na obhajobu hrubým spôsobom došlo aj samotným znením odsudzujúceho výroku (bez ďalšieho potvrdeného napadnutým uznesením), v ktorom (na rozdiel od ostatných obžalovaných) jeho účasť na predmetnej trestnej činnosti popisuje mimoriadne všeobecne, čo mu vážne sťažovala - znemožňovala uplatňovať právo na obhajobu, napr. zabezpečením a predložením dôkazov, vylučujúcich jeho participáciu (ak mu nie je zrejmé, aké konkrétne konanie sa mu kladie za vinu s uvedením miesta, času a spôsobu jej páchania, potom mu je objektívne znemožnené dokazovať opak) na trestnej činnosti.

V neposlednom rade súdy hrubým spôsobom porušili jeho Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami garantované právo na prístup k súdu, keď súd prvého stupňa v jeho neprítomnosti a bez jeho súhlasu vykonal 15. októbra 2012 hlavné pojednávanie, na ktorom vykonal výsluch kľúčového svedka Q. O. a čítal jeho výpovede z prípravného konania, svedčiace v jeho neprospech a odvolací súd toto procesné pochybenie, napriek jeho odvolacím námietkam nijakým právne konformným spôsobom neodstránil. Súčasne ale uviedol, že tento hlavného pojednávania sa nezúčastnil nedopatrením, pretože o jeho vykonaní bol riadne na predchádzajúcom hlavnom pojednávaní upovedomený, jeho termín si však nesprávne poznačil a dostavil sa až na hlavné pojednávanie 16. októbra 2012. Išlo o jedinú jeho neospravedlnenú účasť na hlavnom pojednávaní, lebo prakticky na všetkých ostatných hlavných pojednávaní a verejnom zasadnutí sa zúčastňoval. Dôkazy vykonané na tomto hlavnom pojednávaní bez jeho účasti sú nezákonné a súd nemal ku nim prihliadať. Tieto jeho práva boli porušené zo strany konajúcich súdov aj tým, že napadnuté rozhodnutia právne konformným spôsobom nezdôvodnili, nezaoberali sa v nich jeho námietkami, akými úvahami sa spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä za situácie, keď si navzájom odporujú a prečo zamietli jeho návrhy na doplnenie dokazovania. Argumentoval rozporom medzi jednotlivými dôkazmi a z toho vyplývajúce pochybnosti o dôveryhodnosti výpovedí obžalovaných a svedkov a tiež na výstupy z informačno-technických prostriedkov a z nich vyhotovená tabuľka ZOI, podľa ktorej mal v určitých dňoch a hodinách komunikovať s obžalovaným H. G., hoci s plnou vážnosťou prehlasuje, že nemá vedomosť o tom, že by niekedy mal mobilný telefón, resp. SIM kartu, s ktorou by tel. XXXX XXX XXX bolo spojené, použil. Z tejto tabuľky vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní toto tel. číslo priradili k jeho osobe len na základe toho, že toto tel. číslo mali mať uložené vo svojich telefónoch osoby, ako H. G., I. M., I. G., Y. G. a N. Y., a to pod prezývkou I., či I.. Zo skutkovej vety rozsudku je zrejmé, že na páchaní trestnej činnosti, ktorá mu je v bodoch 1/ a 16/ kladená za vinu, mal spolupracovať s mnohými obžalovanými, najmä s T. Y., G. V. Y., I. M., I. G., H. G., N. R., K. G., X. G., U. G., Y. G., I. M., I. G. a N. Z., pričom ani jeden z menovaných ho ako páchatela predmetnej trestnej činnosti neoznačuje, žiadny z nich nepotvrdil, že by sa akokoľvek predmetných aktivitách

angažoval. Nebolo preukázané, že by prostredníctvom rôznych peňažných ústavou alebo služby Western Union, niekedy od niekoho prevzal peňažné prostriedky. Konajúce súdy nevykonali dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre spravodlivé rozhodnutie v merite veci.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je naplnený tým, že súd prvého stupňa ho uznal vinným z trestného činu prevádzachstva podľa § 355 ods. 4 písm. b/ Tr. zák., keď ustálil, že trestnou činnosťou, popísanou v bode 1/ rozsudku mali získať prospech vo výške 79 447,00 € a v bode 16/ vo výške 40 930,00 €, pričom súd nijakým spôsobom nekonkretizuje, na základe akých dôkazov k takým skutkovým záverom dospel a v odôvodnení rozsudku uvádza len toľko, že výška prospechu vyplynula z výstupov služby Western Union. Kategoricky vylučuje, že by niekedy mal akýkoľvek príjem z trestnej činnosti (činnosť, ktorá sa mu v tomto konaní kladie za vinu nevynímajúc), súd pochybil pri kvalifikácii týchto skutkov aj v tom, že nesprávne - paušálne - ustálil, že prospech v uvádzaných výškach ako členovia organizovanej skupiny mali predmetnou trestnou činnosťou získať všetci z obžalovaných. Členovia organizovanej skupiny môžu niesť zodpovednosť len za tie konkrétne skutky, či trestné činy, spáchané organizovanou skupinou, ktoré buď sami spáchali, alebo sa na ich páchaní niektorou z foriem účasti podieľali. Zo skutkovej vety pod bodmi 1/ - 6/ a bodu 16/, ako ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku však takáto konkrétna účasť na páchaní trestnej činnosti - prinajmenšom vo vzťahu k jeho osobe - nevyplýva. Súd prvého stupňa nebol schopný ustáliť, na akých konkrétnych skutkoch - trestných činoch, zo spáchania ktorých mala „naša“ organizovaná skupina profitovať, sa on ako údajný člen tejto skupiny mal podieľať, preto mal toto konanie kvalifikovať len ako trestný čin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 Tr. zák., ktorá skutková podstata pre vznik trestnej zodpovednosti skutočné získanie prospechu nevyžaduje. Nakoľko tak súd nepostupoval, v konečnom dôsledku ukladal trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Zo skutkovej vety pod bodmi 16/ v spojení so skutkovou vetou pod bodom 1/ vyplýva, že trestnú činnosť, ktorá sa mu kladie za vinu, mal spočiatku páchať pre skupinu okolo I. M. a I. G. (skutok pod bodom 16/), z ktorej skupiny mal 15. novembra 2008 „vystúpiť“ a kontinuálne mal začať pracovať pre skupinu okolo T. Y. (skutok 1/). Z tohto súdneho záveru je potom zrejmé, že predmetnej trestnej činnosti sa objektívne nemohol v rámci jednej a zároveň aj druhej skupiny dopúšťať počas celej doby ich údajného pôsobenia. V konečnom dôsledku sa teda objektívne nemohol podieľať ani na prípadnom profite týchto skupín v rozsahu tak, ako to súd v označených skutkových vetách popisuje. Napriek uvedenému mu súd v odsudzujúcom rozsudku kladie za vinu, že z predmetnej trestnej činnosti mal prospech v plnej, súdom ustálenej výške, ktorý záver nie je možné označiť inak, ako nelogický, nesprávny a nemajúci oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd tieto jeho odvolacie námietky v hrubom rozpore so zákonom úplne odignoroval a s týmito sa nijakým spôsobom nevyšporiadal.

Navrhol, aby najvyšší súd dovolaniu vyhovel v celom rozsahu, rozsudkom vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, zrušil napadnuté rozhodnutia ako aj ďalšie rozhodnutia na ne nadväzujúce a okresnému súdu prikázal vo veci znovu konať a rozhodnúť.

Prokurátor vo vyjadrení z 30. novembra 2015 k dovolaniu obvineného C. Y. poukázal na to, okresný súd v rozsudku dostatočne podrobne odôvodnil skutkové zistenia a právne úvahy nielen vo výroku o vine, vrátane právnej kvalifikácie s poukazom na ďalšie dôkazy (najmä výsluchy obžalovaných, svedkov, a to nielen výpovede obžalovaného N. Y. a svedka Q. O., tiež záznamy telekomunikačnej prevádzky, znalecký posudok z odboru elektronika k zaisteným mobilným telefónom, pamäťovým a SIM kartám, ako aj USB kľúču od odsúdených), ale aj vo výroku o treste. Rozhodnutia súdov sú založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané zákonným spôsobom a dôvody uvedené v dovolaniach sú v podstate opakovaním dôvodov, ktoré obvinený uvádzal pred súdom prvého a druhého stupňa a napádajú správnosť a úplnosť zisteného skutku, čo však dovolací súd nemôže skúmať a meniť, tiež dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. Postupom súdov nedošlo k porušeniu práva na obhajobu a na konanie v neprítomnosti obvineného boli splnené zákonné podmienky. Obvinený C. Y. na verejnom zasadnutí 13. februára 2012 dal súhlas, aby sa ďalšie verejné zasadnutia konali v jeho neprítomnosti, čo je zrejmé zo zápisnice z tohto zasadnutia. Rovnako zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 15. októbra 2012 vyplýva, že obvinený dal súhlas s konaním tohto pojednávania v jeho neprítomnosti, ktorého sa však zúčastnil jeho obhajca. V zápisnici o hlavnom pojednávaní 16. októbra

2012 a 29. novembra 2012, kde boli prítomní obvinený a jeho obhajca, nie sú uvedené žiadne ich námietky voči predchádzajúcemu pojednávaniu, pričom na pojednávaní 29. novembra 2012 nemali návrhy na doplnenie dokazovania. Podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní z 31. januára 2013 obvinený C. Y. dal súhlas, aby sa ďalšie hlavné pojednávania alebo verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti a vzal na vedomie, že na ňom bude možné čítať zápisnice o výsluchoch spoluobžalovaných, svedkov, znalcov bez jeho súhlasu. Dovolanie bolo podané v zákonnej lehote, oprávnenou osobou, zastúpenou obhajcom, avšak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. Navrhol dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí uznesením odmietnuť.

Prvostupňový súd spis s dovolaním obvineného C. Y. 14. novembra 2016 predložil dovolaciemu súdu, ktorý vyjadrenie prokurátora 5. decembra 2016 zaslal na vedomie obhajcovi a obvinenému.

Najvyšší súd po predložení veci zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/, ods. 4 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote a mieste (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané prostredníctvom obhajcu v zmysle § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por., za splnenia ustanovenia § 373 Tr. por. a spĺňa aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. Nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a/, písm. b/, písm. d/, písm. e/ a písm. f/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak
c/ zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,
d/ hlavné pojednávania alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,
i/ rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 385 Tr. por. dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

V podstate všetky uplatnené dovolacie dôvody obvinený odôvodňuje skutkovým stavom ustáleným súdom prvého stupňa a to preto, že vykonané dôkazy hodnotil jednostranne v jeho neprospech.

Obvinený má právo obhajovať sa spôsobom, ktorý uzná za vhodný a v rámci toho posudzovať aj vykonané dôkazy podľa svojho presvedčenia. Zákon však hodnotenie dôkazov zveruje výlučne súdu.

V prípravnom konaní a v konaní pred okresným súdom obvinený na svoju obhajobu udával, že sa cíti byť nevinný, žiadny trestný čin nespáchal, pokiaľ v prípravnom konaní hovoril, že T. Y. a spol. pozná, asi to bola pravda. Na hlavnom pojednávaní 3. septembra 2012 (č.l. 5614) vypovedal zhodne ako v prípravnom konaní na č.l. 192 - 194 zo 14. marca 2009, č. l. 857 - 864 z 10. marca 2009 a č.l. 866 - 867 z 27. novembra 2009. V odvolacom konaní dôkaznú situáciu posudzoval zo svojho uhla pohľadu a na základe toho namietal skutkové zistenia a právnu kvalifikáciu zo strany súdu a dožadoval sa oslobodenia spod obžaloby.

Dovolací súd nie je zo zákona oprávnený posudzovať, meniť, alebo dopĺňať skutkový stav zistený súdom nižšieho stupňa.

Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom dovolacie súdy nevyvodzujú z hodnotenia dôkazov zo strany súdu a ani posudzovania odôvodňujúcej časti napadnutého súdneho rozhodnutia. Okresný súd v dôvodoch napadnutého rozsudku príliehavým, logickým a dostatočným spôsobom poukázal na skutočnosti vyplývajúce z jednotlivých dôkazov, ktoré vykonal v súlade so zákonom a po ich individuálnom a súhrnnom vyhodnotení urobil závery, ktoré našli odraz v skutkových vetách. Krajský súd sa s výrokovou a odôvodňujúcou časťou napadnutého rozsudku prvostupňového súdu stotožnil. Nebolo jeho povinnosťou reagovať na všetky odvolacie námietky obvineného, ale iba na tie, ktoré boli rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej.

Prioritne porušenie tohto práva súdy vidia najmä v tom, či obvinený mal, alebo nemal obhajcu za situácie, ak to zákon nariaďuje.

Podľa § 37 ods. 1 písm. a/ až písm. e/ Tr. por. po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom zariadení, je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo jeho spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, ide o konanie o obzvlášť závažnom zločine, ide o konanie proti mladistvému alebo ide o konanie proti ušlému. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia obvinený musí mať obhajcu aj vtedy, ak to považuje súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.

V danom prípade obvinený bol trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, a preto obhajcu mal a tento obhajobu obvineného aj vykonával. Napokon obvinený dovolanie v tomto smere neodôvodňoval.

Výkonanie hlavného pojednávania 15. októbra 2012 v neprítomnosti obvineného, ktorý bol o tomto úkone a tiež o hlavnom pojednávaní 16. októbra 2012 riadne a včas vyrozumiený na hlavnom pojednávaní 6. septembra 2012 (č.l. 5628), kde bol prítomný aj s obhajcom, nie je v rozpore so zákonom a navyše bolo o tomto postupe poučený v predvolaní (č.l. 5574). Súd rozhodol o konaní hlavného pojednávania 15. októbra 2012 (č.l. 5690) v neprítomnosti aj tohto obvineného (ale za účasti jeho obhajcu), hoci ten nedal súhlas s takýmto postupom. Tento neprocesný postup súdu však nemôže mať za následok nulitu vykonaného dokazovania vo vzťahu k tomuto obvinenému. Obvinený sám v dovolaní uvádza, že sa tak stalo z jeho viny, pretože sa na toto hlavné pojednávanie nedostavil. Pritom sa riadne a včas súdu ani neospravedlnil, čo preukazuje, že na tomto úkone odoprel účasť. Čítanie výpovedí svedka Q. O. bolo zákonné, pretože sa tým objasňovali rozpory vo výpovedi tohto svedka prítomného na hlavnom pojednávaní a z toho dôvodu nebol potrebný súhlas procesných strán.

Správnosť tohto konštatovania preukazuje znenie § 252 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého v neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a pritom

- a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,
- b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania,
- c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený.

Podľa ods. 3 tohto ustanovenia hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov. To neplatí, ak obžalovaný výslovne odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v

jeho neprítomnosti.

Podľa ods. 4 tohto ustanovenia v prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu. Ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný má obhajcu, možno vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obhajcu, len ak s tým obžalovaný súhlasí.

Podľa ods. 5 tohto ustanovenia ak súd rozhodne, že sa hlavné pojednávanie vykoná v neprítomnosti obžalovaného, možno za podmienok uvedených v § 263 ods. 3 prečítať zápisnice o výsluchu spoluobžalovaných, svedkov a znalcov aj bez súhlasu obžalovaného.

Na hlavnom pojednávaní 31. januára 2013 (č.l. 5809) obvinený podľa § 252 ods. 2, ods. 3 Tr. por. dal výslovný súhlas, aby sa ďalšie hlavné pojednávania alebo verejné zasadnutia vykonali v jeho neprítomnosti a zobral na vedomie poučenie, že v jeho neprítomnosti sa môžu čítať výpovede spoluobžalovaných, svedkov a znalcov bez jeho súhlasu. V konaní pred okresným súdom, ale ani pred krajským súdom túto skutočnosť nenamietal, prvýkrát tak urobil až v dovolaní.

Obvineným uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por. nie sú preto dôvodné. Navyše je potrebné uviesť aj to, že uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por. neprípúšťa, ak porušenie z neho vyplývajúce pred dovolacím konaním nenamietal v predchádzajúcich štádiách trestného konania.

Rovnako nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Obvinený sa dovolaním dožaduje zmeny právnej kvalifikácie iba na základe vlastného posúdenia skutkového stavu. Hoci popiera spáchanie skutkov pod bodmi 1/ a 16/, spochybňuje, že by organizovaná skupina - všetci obžalovaní a tiež on - získala prospech vo výške ako to uviedol súd. Nemohol sa podieľať na páchaní trestnej činnosti vo viacerých skupinách po celú dobu. Členovia organizovanej skupiny môžu mať trestnú zodpovednosť len za konkrétne skutky, ktoré buď sami spáchali, alebo sa na nich podieľali. Takáto konkrétna účasť na páchaní trestnej činnosti zo skutkov pod bodmi 1/ a 16/ prinajmenšom vo vzťahu k nemu nevyplýva. Preto jeho konanie malo byť posúdené podľa základnej skutkovej podstaty podľa § 355 ods. 2 Tr. zák., ktorá získanie prospechu nevyžaduje a nie podľa § 355 ods. 4 písm. b/ Tr. zák.

Z uvedeného je nepochybné, že obvinený sa zmeny právnej kvalifikácie skutkov, ktoré sú mu kladené za vinu, domáha iba na základe zmeny skutkových zistení, a to podľa jeho predstáv.

Aj dovolací súd má za to, že skutkový stav ustálený okresným súdom a potvrdený odvolacím súdom je správne právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. d/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák., pretože v úmysle získať pre seba alebo iného priamo finančnú výhodu pre osobu, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky alebo osobou s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, organizovali a pomáhali nedovolené prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky a spáchali taký čin závažnejším spôsobom konania - § 138 písm. i/ Tr. por. organizovanou skupinou - a spáchaním takého činu získali ním pre seba alebo iného značný prospech. Za daného stavu nemohlo dôjsť k uloženiu trestu mimo zákonom určenej trestnej sadzbe, ako na to obvinený poukázal.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.